

การตรวจยีน *HLA-B*58:01* เพื่อป้องกันการเกิดผื่นแพ้ยาชนิดรุนแรง จากยาอัลโลพูรินอล (ALLOPURINOL)

อัลโลพูรินอลเป็นยาลดการสร้างกรดยูริก ส่วนใหญ่ใช้รักษาผู้ป่วยโรคเก๊าท์

ผู้ที่มียีน *HLA-B*58:01* จะมีความเสี่ยงเกิดผื่นแพ้ยาทางผิวหนังชนิดรุนแรง (Severe cutaneous adverse reactions: SCARs) ได้มากกว่าคนที่ไม่มียีนนี้ 348 เท่า โดยในคนไทยสามารถพบการมียีนเสี่ยงนี้ได้ที่ร้อยละ 15-20

คำถามพบบ่อย

Q1. ใครบ้างควรตรวจยีนแพ้ยา *HLA-B*58:01* อัลลีล

- A1. – ผู้ป่วยรายใหม่ที่มีข้อบ่งชี้ที่จะต้องได้รับยาอัลโลพูรินอล ตามความเห็นของแพทย์
[ผู้ป่วยรายใหม่ หมายถึง ผู้ป่วยที่ยังไม่เคยได้รับยามาก่อน หรือ เพิ่งได้รับยาอัลโลพูรินอล มาไม่เกิน 2 เดือน]

Q2. การส่งตรวจยีนแพ้ยา *HLA-B*58:01* อัลลีล ตามโครงการของขั้วัญปีใหม่ พ.ศ. 2563 กระทรวงสาธารณสุข ใครได้สิทธิบ้าง

- A2. คนไทยทุกคนที่ยังไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ที่รองรับค่าใช้จ่ายในการตรวจ *HLA-B*58:01* ได้แก่
- ผู้ป่วยที่ใช้สิทธิ สปสช. (สิทธิบัตรทอง)
 - ผู้ป่วยที่ใช้สิทธิกองทุนประกันสังคม
- ผู้ป่วยที่ใช้สิทธิสวัสดิการข้าราชการ สามารถเบิกจ่ายได้ตามสิทธิ (รหัสกรมบัญชีกลาง 30622)

Q3. ส่งตรวจยีนแพ้ยาตามโครงการของขั้วัญปีใหม่ได้ที่ไหนบ้าง

A3. ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ส่วนกลาง: กองการแพทย์จีโนมิกส์และสนับสนุนนวัตกรรม และ

ส่วนภูมิภาค: ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งมีทั้งหมด 14 แห่ง

[นอกจากนี้ยังมีคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นและ คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สามารถตรวจยีนแพ้ยานี้ได้เช่นกัน โดยห้องปฏิบัติการเหล่านี้ไม่ได้ร่วมในโครงการของขั้วัญปีใหม่ของกระทรวงสาธารณสุข]

Q4. โรงพยาบาลที่ประสงค์ส่งตัวอย่างตรวจโครงการของขั้วัญปีใหม่ 2563 ต้องทำอะไรบ้าง

A4. 4.1 เก็บตัวอย่างเลือด อย่างน้อย 1 มล. ใช้สารกันเลือดแข็งตัวชนิด EDTA หลอดฝาสีม่วง หรือ หลอดเก็บ Complete Blood Count (CBC) ยี่ห้อใดก็ได้

4.2 กรอกประวัติผู้ป่วยในแบบนำส่งตัวอย่าง (ติดต่อกอง/ศูนย์ฯ ที่ท่านต้องการส่งตัวอย่างไปตรวจ) โดยต้องระบุหมายเลขบัตรประชาชน 13 หลักของผู้ป่วยทุกรายที่ส่งตรวจ

4.3 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ถึงอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (ผ่านผู้อำนวยการกองการแพทย์จีโนมิกส์ และสนับสนุนนวัตกรรม หรือ ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่จะส่งตัวอย่างเลือดไปตรวจ) ระบุขอส่งตัวอย่าง ตรวจเข้าโครงการของขวัญปีใหม่ พ.ศ. 2563 จากกระทรวงสาธารณสุขสู่ประชาชน เพื่อขอความอนุเคราะห์ยกเว้น ค่าบริการการตรวจ 1,000 บาท/ตัวอย่าง

4.4 นำส่งตัวอย่างถึงหน่วยงานของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์โดยตรง หรือ นำส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) โดยบรรจุหลอดเลือดในถุงซิปล็อค (ถ้ามีมากกว่า 1 ตัวอย่าง ให้แยกถุงๆ ละ 1 หลอด) ใส่ตัวอย่างในซองกันกระแทก หรือ กล่องไปรษณีย์

Q5. ผู้ป่วยต้องเตรียมตัวอย่างใดก่อนการเก็บตัวอย่างหรือไม่

A5. การตรวจนี้เป็น การตรวจทางพันธุกรรม ผู้ป่วยไม่ต้องเตรียมตัวเป็นพิเศษ (ไม่ต้องอดอาหารหรือน้ำ) เก็บตัวอย่างเลือด ได้ทุกเมื่อ

Q6. ต้องรอผลตรวจนานเท่าไร

A6.1 ใช้เวลาตรวจ 5 วันทำการ หลังการรับตัวอย่าง โดยในกรณีที่ เป็นผลบวก ตรวจพบ *HLA-B*58:01* ซึ่งห้ามทาน ยาอัลโลพูรินอล ทางห้องปฏิบัติการจะรายงานผลกลับไปยังแพทย์/หน่วยงานที่ส่งตรวจทาง email หรือ โทรศัพท์ (ตามที่ แจ้งไว้ในใบส่งตัวตรวจ) ภายใน 24 ชม.

A6. เก็บตัวอย่างเลือดไว้ในตู้เย็น 4-8°C ระหว่างรอนำส่ง โดยสามารถเก็บได้นาน 2 สัปดาห์

Q7. ผล *HLA-B*5801* เป็นบวก หมายความว่าอย่างไร

A7. หมายความว่าผู้ป่วยมี *HLA-B*5801* อย่างน้อย 1 อัลลีล ผู้ป่วยมีโอกาสเสี่ยงมากที่จะเกิดผื่นแพ้ยารุนแรงหากได้รับ ประทานยา Allopurinol ผู้ป่วยและแพทย์ควรหลีกเลี่ยงการใช้ยาตัวนี้ โดยพิจารณาใช้ยาอื่นที่ไม่เสี่ยงต่อการเกิดผื่นแพ้ยา ทางผิวหนังรุนแรง เช่น Febuxostat

Q8. ตรวจยีน *HLA-B*5801* เป็นลบ แปลว่าจะไม่แพ้ยาอัลโลพูรินอล 100% ใช่หรือไม่

A8. ไม่ใช่ ยังมีโอกาสแพ้ยาได้แต่น้อยมาก

Q9. *HLA-B*5801* เป็นยีนเสี่ยงต่อการแพ้ยาอัลโลพูรินอล ในทุกชนชาติใช่ไหม

A9. ใช่ ยีนเสี่ยงนี้ พบได้ในทุกชนชาติ รวมทั้งไทย

ศูนย์การแพทย์จีโนมิกส์ กองการแพทย์จีโนมิกส์และสนับสนุนนวัตกรรมกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

โทร 02-951-0000 ต่อ 98095-6